

ASIA

Kunnan taksapäätös

KANTELU

A on kantelussaan 21.5.2013 arvostellut sitä, että Lappeenrannan kaupunki on tehnyt vuodenvaihteessa 2011–2012 päätöksen, jonka perusteella se perii ulkopaikkakuntalaiselta kaksinkertaisen hinnan venepaikasta paikkakuntalaiseen verrattuna. Kaksinkertaisen hinnan periminen ulkopaikkakuntalaisilta on Lappeenrannassa vanhaa perua. Aiemmin hinnanero ei ole ollut ongelma, mutta nyt on, kun venepaikan hintaa on muutoinkin korotettu. Kantelija maksoi vielä kesällä 2011 venepaikasta 360 euroa ja nyt uuden taksapäätöksen jälkeen 600 euroa. Esimerkiksi Espoossa hinta on kaikille sama. Kantelija ei ole ilmoituksensa mukaan hakenut muutosta päätökseen.

SELVITYS

Lappeenrannan kaupunki on antanut kantelun johdosta selvityksen ja lausunnon.

VASTINE

Kantelija on antanut vastineensa hankitusta selvityksestä ja lausunnosta.

RATKAISU

Kanteluun liittyvistä säännöksistä

Perustuslain 6 §:n 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Henkilön asuinpaikka on katsottu yhdeksi henkilöön liittyväksi syyksi (HE 1/1998 vp ja HE 309/1993 vp). Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään pitänyt mahdollisena sitä, että kunnan asukkaat asetetaan parempaan asemaan ainakin joissakin tapauksissa. Olennaista on ollut, että erilaisen kohtelun sallimiselle tulee kaikissa tapauksissa olla perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävät syyt (PeVL 14/2006 vp, PeVL 9/2000 vp ja PeVM 14/2010 vp).

Kuntien kohdalla perustuslain syrjintäkiellon tulkintaan vaikuttavat myös perustuslain tasoinen kunnallisen alueellisen itsehallinnon turvaava säännös 121 §, jossa turvataan muun muassa kunnan hallinnon perustuminen kunnan asukkaiden itsehallintoon ja kunnan verotusoikeus, sekä kuntalain 1 §:n 3 momentti, jonka mukaan kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia.

Kuntalain 4 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan kunnan jäsen on henkilö, jonka kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on (kunnan asukas) ja 3 kohdan mukaan se, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa. Kotikuntalain 2 §:n 1 momentin pääsäännön mukaan henkilön kotikunta on se kunta, jossa hän asuu.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin päätöksen perustelemista koskevan pääsäännön mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovellettavat säännökset.

Arviointi

Lappeenrannan kaupunginhallitus on 2.1.2012 § 5 päättänyt hyväksyä venepaikkataksan tarkistamisen. Asian kaupunginhallitukselle esitellyt satamajohtaja (satamalaitos) on esittänyt venepaikkojen hintoja korotettavaksi yleisen kustannustason ja palvelutason nousun vuoksi. Päätöksen mukaan: ”Vuokraajalta, jonka henkikirjoituskunta on jokin muu kuin Lappeenranta, peritään kesäpaikkamaksut kaksinkertaisina.”

Lappeenrannan kaupunginhallituksen päätökseen on vaadittu oikaisua ja oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn kaupunginhallituksen päätökseen 30.1.2012 § 49 on haettu muutosta valittamalla siitä Kouvolan hallinto-oikeuteen. Kunnallisvalituksella oli esitetty päätöksen kumoamista muun ohessa sillä perusteella, että korotukset olivat kohtuuttomia sekä sillä perusteella, että päätös asetti veneilyn harrastajat eri asemaan muiden kuntalaisryhmien kanssa. Kouvolan hallinto-oikeus on 11.9.2012 antamallaan päätöksellä hylännyt kunnallisvalituksen. Hallinto-oikeus on muun ohessa perustellut päätöstään sillä, että samassa laiturissa samanlaisella vene-

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

paikalla oli sama maksu, mistä syystä veneilyn harrastajia kohdeltiin keskenään yhdenvertaisesti. Jatkovalitusta korkeimpaan hallinto-oikeuteen ei ole tehty.

Lappeenrannan kaupungin lausunnossa on viitattu apulaisoikeuskanslerin ratkaisuun 18.6.2010 dnro OKV/684/1/2008, jossa oli kysymys Puumalan kunnan venepaikan vuokraamiskäytännöistä ja kaksinkertaisen maksun perimisestä venepaikasta ulkopaikkakuntalaiselta. Asianomaisessa kantelussa kantelija ei ollut Puumalan kunnan asukas, mutta hän omisti kunnassa kiinteistön, joten hän oli Puumalan kunnan jäsen. Ratkaisussa viitattiin perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntöön (PeVL 9/2000 vp) ja todettiin, että erisuuruusvenepaikkamaksulle oli olemassa perustuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu ja viime kädessä perustuslain 121 §:ssä vahvistettuun kunnan asukkaiden itsehallintoon palautuva hyväksyttävä syy. Ratkaisussa todettiin myös, että kunnan taksaa koskevasta päätöksestä tulisi käydä ilmi perustelu sille, miksi kunnan jäsenet asetetaan keskenään eriarvoiseen asemaan venepaikkamaksuista päätettäessä ja mihin maksujen ero perustuu.

Katson, että kunnan asukkaiden ja muiden henkilöiden erisuuruusvenepaikkamaksuille voi olla perustuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu kuntalain 1 §:n 3 momentissa säädettyyn kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen perustuva ja viime kädessä perustuslain 121 §:ssä vahvistettuun kunnan asukkaiden itsehallintoon palautuva hyväksyttävä peruste.

Todettakoon, että eduskunta on hyväksynyt 16.12.2014 uuden yhdenvertaisuuslain, jonka soveltamisala on voimassa olevan yhdenvertaisuuslain soveltamisalaa laajempi. Uutta yhdenvertaisuuslakia tullaan soveltamaan kaikkeen julkiseen ja yksityiseen toimintaan yksityis- ja perhe-elämään kuuluvaa toimintaa ja uskonnonharjoitusta lukuun ottamatta. Uuden lain 11 §:n mukaan erilainen kohtelu ei ole syrjintää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia. Erilainen kohtelu on oikeutettua siinäkin tapauksessa, että kohtelun oikeuttamisperusteista ei ole säädetty, jos kohtelulla on perus- ja ihmisoikeuksien kannalta hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia.

Totean lisäksi, että eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys uudeksi kuntalaiksi (HE 268/2014 vp), jossa lain tarkoitusta koskevaan säännökseen ehdotetaan otettavaksi maininta myös palveluiden järjestämisestä kunnan asukkaille.

Kunnan taksaa koskevassa päätöksessä ei perustella ulkopaikkakuntalaisten kesäpaikkamaksun kaksinkertaisuutta. Kaupunki on kantelun johdosta antamassaan lausunnossa perustellut kaksinkertaisen maksun perimistä sillä, että ulkopaikkakuntalaiset eivät maksa kunnallisveroa Lappeenrantaan.

Totean, että kunnan asukkaiden ja muiden henkilöiden erilaisen kohtelun hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden tarkempi arviointi on mahdollista vain silloin, kun erilaiselle kohtelulle esitetään päätöksessä perustelut. Perustelutarve korostuu entisestään uuden yhdenvertaisuuslain laajenevan soveltamisalan myötä. Yhdenvertaisuuspunninnassa olisi otettava huomioon kunnan asukkaat, kunnan muut jäsenet ja muut henkilöt.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän Lappeenrannan kaupungin huomiota edellä esittämiini taksapäätöksen perusteluja koskeviin näkökohtiin.

Kantelu ei ole johtanut muihin laillisuusvalvonnallisiin toimenpiteisiini.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Minna Pulkkinen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi